

Maakuntauudistuksen ajankohtaiskatsaus

MH § 39

Kainuun maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu on jatkunut työryhmien käynnistyttyä vastuuvastuun vetovastuulla. Keskeisiä valmistelutehtäviä ovat olleet toiminnan ja talouden simulointikeskustelujen valmistelu, maakuntastrategiatyön suunnittelu ja tukipalvelujen organisoiminen valmistelu. Käynnistymässä on maakuntakonsernin rakenteen valmistelu. Valmistelujohtaja Jaana Korhonen antaa tilannekatsauksen maakuntahallitukselle seuraavista kokonaisuuksista:

1. Lakiesitysten eduskuntakäsittely

Maakunta- ja sote-järjestämislakipaketti annettiin eduskunnalle 2.3.2017. Hallitus antoi eduskunnalle uuden esityksen valinnanvapauslaiksi 8.3.2018. Maakunta-, sote- ja valinnanvapauslait sekä pelastustoimen järjestämislaki ja kasvupalvelulaki käsitellään eduskunnassa yhtäaikaisesti keväällä 2018. Tällöin lait voisivat tulla voimaan kesällä 2018. Maakuntavaalit on tarkoitus järjestää lokakuussa 2018.

Maakunta- ja sote-uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020 alkaen.

2. Toiminnan ja talouden simulointi

ML 13 §:n mukaisten neuvotteluiden simulointi pidetään Kainuun osalta 21.3.2018.

Valtiovarainministeriö on lähettänyt 8.2.2018 (VM/100/02.02.00.99/2018) ohjeen valmistautumisesta simulointiin. Simulointia varten on valmistelut ohjeen mukainen tilannekuva, mitä täydennetään vielä.

Tilannekuvassa esitellään

- arvio tekeillä ja suunnitelmissa olevien toimitilainvestointien vaikutuksista maakunnan talouteen
- maakunnan oma arvio maakunnalle siirtyvien tehtävien kustannuskehityksestä
- maakunnan oma arvio ICT-tehtävien siirtymäkustannuksista
- kuvaus siitä, mitä tehtäviä ja miten maakunta aikoo hoitaa yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä valmistelun nykytila.

Varsinaisessa keskustelussa käydään läpi ministeriön ja maakunnan tilannekuva sekä keskustellaan kustannuskehityksen trendistä, sys-

tä sekä yleiskatteisesta rahoituksesta, kustannuskehityksen kannalta välttämättömistä toimenpiteistä, investointien vaikutuksesta talou- teen sekä siirtymiskustannuksista.

Erillisliitteenä nro 1 on:

- Ohje valmistautumisesta maakuntalain 13 §:n mukaisten neuvotte- lujen simulointiin
- Kainuun tilannekuva
- Valtionvarainministeriön tilannekuva (toimitetaan myöhemmin, kun se saadaan valtionvarainministeriöstä.
- Maakuntien yhteistoiminnassa hoidettavat tehtävät 1.1.2020 alkaen / Valmistelutilanne Kainuun osalta

3. Kainuun maakunnallisen valmistelun tilanne

- rekrytointien tilanne (esitellään kokouksessa)
- maakuntakonsernin rakenteen valmistelu

Kainuun maakuntakonserniluonnos on käsitelty viimeksi maakunta- uudistuksen valmisteluryhmän kokouksessa 12.6.2017 sekä maa- kuntuuudistuksen ohjausryhmässä 19.6.2017. Käsittelyn jälkeen lainsäädäntöluonnoksissa on tapahtunut muutoksia (valinnanvapaus, kasvupalvelut). Lisäksi on todettu yleinen tarve tarkastella rakennetta uudelleen. Lopullinen hyväksyntä tapahtuu maakuntavaltuuston aloittaessa toimintansa 2019.

Konsernin rakennetta määrittelee maakunnan toimintaa ohjaava lainsäädäntö. Kuntaliitossa on laadittavana parhaillaan mallihallinto- sääntö maakuntien käyttöön, jota on syytä hyödyntää soveltuvin osin toiminnan organisoinnissa. Maakuntien organisaatiosuunnittelu on käynnissä useimmissa maakunnissa, joten organisaatiosuunnitte- luun liittyvä vuoropuhelua on käytävä muiden maakuntien kanssa tarpeellisissa määrin.

Konsernirakenteen päivittämisessä tulee ottaa kantaa mm. seuraa- viin asioihin:

- Maakunnan tehtävät lakiluonnoksen perusteella
- Maakunnan toimielimet lakiluonnoksen perusteella
- Maakunnan johtamistehtävät ja vastuut
 - o Johtamisjärjestelmän perustan muodostaa maakuntalain mää- rittelyt luottamushenkilöjohtamisesta, jonka perusteella myös vi- ranhaltijarakenne organisoidaan.
 - o Järjestäjäohjaus- ja valvonta
 - o Omistajaohjaus
- Luottamushenkilöjohtaminen
 - o Lautakuntamalli/valiokuntamalli/muu?
- Mitä kokonaisuuksia johdetaan ja millaisin painotuksin.
 - o Perinteinen toimialapohjainen rakenne, elämänkaarirakenne tai joku muu

- Valinnanvapausmallit ja sen vaikutukset johtamisrakenteeseen.

Asian esivalmistelua varten on perustettu lyhytaikainen konserni projekti, joka jakautuu tarvittaessa kahteen osaan: luottamusmiesshallinnon valmistelu ja muun konsernin valmistelu.

Projekti toimii valmistelevana elimenä ja se kootaan muun konsernin valmistelun osalta VATEn jäsenistä. Projekti hyödyntää ostopalvelua ja sen tehtävänä on mm. tiivistää konsernirakenteeseen vaikuttavat juridiset asiat, tehdä benchmarking-työtä muiden maakuntien valmistelutyöhön, tuottaa malliluonnoksia jatkovalmistelun pohjaksi. Väliaikainen valmistelutoimielin sekä maakunnan ohjausryhmä osallistuvat työhön huhti- ja toukokuun kokouksissaan tavoitteena linjata asiaa viimeistään kesäkuussa.

4. Valmistautuminen virallisen väliaikaisen toimielimen perustamiseen ja toimintaan (Kainuun liiton rooli)

Maakunnat perustetaan voimaanpanolailla kesäkuussa 2018. Lakiluonnoksen mukaan maakunnan liiton, kuntien, sairaanhoitopiirin, erityishuoltopiirin, pelastuslaitoksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja työ- ja elinkeinotoimiston on sovittava välittömästi tämän lain voimaantulua väliaikaisen toimielimen (VATE) kokoonpanosta. VATEn jäsenet ovat viranhaltijoita, joihin sovelletaan, mitä kuntien ja maakuntien viranhaltijoista on muualla laissa säädetty. Maakunnan liitto johtaa sopimusneuvotteluja ja asettaa VATEn neuvottelussa sovitun mukaisesti. Kun VATE on asetettu, maakunnan liiton on huolehdittava, että VATEn ensimmäinen kokous kutsutaan koolle.

Maakunnan liiton on järjestettävä VATElle kokous- ja työtilat sekä huolehdittava VATEn työskentelyedellytysten muusta varmistamisesta. Maakunnan liitto vastaa myös VATEn toiminnan ja henkilöstön edellyttämistä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutehtävistä. VATEn menettelytavat kuvataan työjärjestyksessä, mistä on tehty vuonna 2017 luonnos.

VATE vastaa maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes maakuntavaltuusto on valittu ja maakuntavaltuuston asettama maakuntahallitus on aloittanut toimintansa.

Viranomaisten on osallistuttava maakuntien toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmisteluun ja annettava väliaikaisen VATElle tarpeellista virka-apua tehtävien hoitamiseksi.

Valtio myöntää VATElle valtionavustusta niiden toiminnan ja hallinnon käynnistämisen kustannuksiin. Vuonna 2017 myönnettyä esival-

misteluavustus on käytettävissä 2018 esivalmisteluvaiheen päättymiseen saakka. 16.2.2018 esivalmisteluun myönnetty valtionavustus on käytettävissä siihen saakka kunnes VATE on asetettu sekä tämän jälkeenkin tarvittaessa enintään kuukauden ajan esivalmistelun edellyttämiin palkkamenoihin edellyttäen että VATE ei toisin päätä.

Erillisliitteenä on Väliaikaishallinnon työjärjestysluonnos 2017

Erillisliite nro: 2

5. Maakunnan rahoitus

Valtiovarainministeriö on julkaissut päivitetty laskelmat maakunta- ja sote-uudistuksen kuntatalousvaikutuksista sekä maakuntien rahoituksesta. Vuoden 2019 tasaisen laskelman tulokset eroavat varsin paljon aikaisemmin julkaistuista, vuoden 2017 tasolla tehdyistä laskelmista. Erot johtuvat useista eri syistä, eikä laskelmia tule verrata suoraan toisiinsa. Suurin osa laskelmien välisistä eroista selittyy laskelmien pohjana käytettävillä kustannustiedoilla. Sekä vuoden 2017 että vuoden 2019 tasolla tehdyt rahoituslaskelmat perustuvat sote-tehtävien osalta kuntien talousarviokyselystä saatuihin tuloksiin. Kyselystä saadut kustannustiedot ovat kuntien ilmoittamia arviotietoja. Talousarviokyselystä saatujen tietojen luotettavuutta ei ole tällä hetkellä mahdollista arvioida tarkemmin.

Laskelmissa on oletettu, että yleiskatteellisen rahoituksen osalta maku-kustannukset ovat vuoden 2019 laskelman tasossa kaikissa tarkasteluvuosissa. Sote-kustannukset on laskettu vuoden 2016 osalta toteutuneella tilinpäätöstiedolla ja vuosien 2017-2019 osalta Tilastokeskuksen keräämän kuntien talousarvio ja –suunnitelmakyselyn tietojen kautta. Määräytymistekijöinä on käytetty kaikissa tarkasteluvuosissa vuoden 2016 tietoja.

Kainuun yleiskatteellisen rahoituksen kokonaismäärä on laskelmas- sa -6 506 853 € pienempi kuin nykyjakauma. Rahoituslaskelman mukaan lasku tapahtuu maku-rahoituksen puolella, missä Kainuun vähennys aikaisempaan on selvästi koko maan suurin (Kainuussa vähennys -115 €/as, seuraavaksi suurin vähennys Lapissa -72 €/as).

Laskelmat löytyvät alueuudistus.fi-sivustosta: Alueuudistus.fi sivu rahoituslaskelmat

Lisätietoja asiasta antaa valmistelujohtaja Jaana Korhonen, puh. 044 591 9472 ja maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee asian tiedoksi ja päättää, että maakunta-
valtuusto käy maakuntauudistustilanteesta lähetekeskustelun seu-
raavassa kokouksessaan omana asiakohtanaan.

Maakuntahallitus:

Valmistelujohtaja Jaana Korhonen esitteli maakuntauudistuksen
ajankohtaiskatsauksen.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakunta-
johtajan ehdotuksen.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta kokouksessa.
